Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0014

Ihmisoikeudet ja demokratia maailmassa ja Euroopan unionin toiminta tällä alalla – vuosikertomus 2025

Euroopan parlamentin päätöslauselma 21. tammikuuta 2026 ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla – vuosikertomus 2025 (2025/2166(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,

– ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2, 3, 8, 21, 23 ja 36 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 17 ja 207 artiklan,

– ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja muut asiaan liittyvät Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeussopimukset ja -asiakirjat,

– ottaa huomioon 9. joulukuuta 1948 tehdyn YK:n yleissopimuksen joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi,

– ottaa huomioon 12. elokuuta 1949 tehdyn Geneven sopimuksen sotavankien kohtelusta,

– ottaa huomioon 10. joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen ja siihen liitetyn, 18. joulukuuta 2002 hyväksytyn valinnaisen pöytäkirjan,

– ottaa huomioon YK:n yleiskokouksessa 13. syyskuuta 2007 hyväksytyn alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan YK:n julistuksen,

– ottaa huomioon 12. joulukuuta 2006 tehdyn YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista ja siihen liitetyn, 13. joulukuuta 2006 hyväksytyn valinnaisen pöytäkirjan,

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 1981 annetulla YK:n yleiskokouksen päätöslauselmalla 36/55 vahvistetun julistuksen kaikkinaisen uskontoon tai uskoon perustuvan syrjinnän ja suvaitsemattomuuden poistamisesta,

– ottaa huomioon 18. joulukuuta 1992 annetun YK:n julistuksen kansallisiin tai etnisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksista,

– ottaa huomioon lapsen oikeuksista 20. marraskuuta 1989 tehdyn YK:n yleissopimuksen ja siihen liitetyt, 25. toukokuuta 2000 hyväksytyt kaksi valinnaista pöytäkirjaa,

– ottaa huomioon 28. huhtikuuta 1983 tehdyn ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen kuudennen ja kolmannentoista pöytäkirjan kuolemanrangaistuksen poistamisesta,

– ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,

– ottaa huomioon 27. tammikuuta 2025 hyväksytyt neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2025,

– ottaa huomioon neuvoston 17. marraskuuta 2020 hyväksymän ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2020–2024 ja sen 9. kesäkuuta 2023 hyväksytyn väliarvioinnin,

– ottaa huomioon rajoittavista toimenpiteistä vakavien ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten torjumiseksi 7. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/1998[1],

– ottaa huomioon naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta 9. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/947[2],

---

1 EUVL L 410 I, 7.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/1998/oj.

2 EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

– ottaa huomioon lasten oikeuksia koskevan EU:n strategian (COM(2021)0142),

– ottaa huomioon EU:n suuntaviivat uskonnon- ja vakaumuksenvapauden edistämiseksi ja suojelemiseksi,

– ottaa huomioon neuvoston 12. toukokuuta 2014 hyväksymät sananvapautta verkossa ja verkon ulkopuolella koskevat EU:n suuntaviivat,

– ottaa huomioon neuvoston 16. syyskuuta 2019 hyväksymät tarkistetut EU:n politiikan suuntaviivat suhteissa kolmansiin maihin kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rangaistukseen liittyvissä kysymyksissä,

– ottaa huomioon neuvoston 24. kesäkuuta 2024 hyväksymät EU:n suuntaviivat lapsista aseellisissa selkkauksissa,

– ottaa huomioon 3. toukokuuta 2023 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen ehdotuksen neuvoston asetukseksi rajoittavista toimenpiteistä vakavien korruptiotapausten torjumiseksi (JOIN(2023)0013),

– ottaa huomioon EU:n suuntaviivat kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämiseksi,

– ottaa huomioon 17. heinäkuuta 1998 hyväksytyn Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön,

– ottaa huomioon 15. tammikuuta 2019 antamansa päätöslauselman uskonnon- ja vakaumuksenvapautta EU:n ulkopuolella edistävää EU:n erityislähettilästä koskevista EU:n suuntaviivoista ja toimeksiannosta[3],

– ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n maailmanlaajuisesta ihmisoikeuspakotejärjestelmästä (EU:n Magnitski-laki)[4],

– ottaa huomioon 27. toukokuuta 2024 annetut neuvoston päätelmät ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2020–2024 mukauttamisesta monivuotiseen rahoituskehykseen 2021–2027,

– ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvon ja naisten vaikutusvallan lisäämistä ulkoisissa toimissa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2021–2025 (GAP III),

– ottaa huomioon neuvoston 14. kesäkuuta 2004 hyväksymät ihmisoikeuksien puolustajia koskevat EU:n suuntaviivat,

---

3 EUVL C 411, 27.11.2020, s. 30.
4 EUVL C 99, 1.3.2022, s. 152.

– ottaa huomioon EU:n vuoden 2024 vuosikertomuksen ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa,

– ottaa huomioon myöntämänsä mielipiteenvapauden Saharov-palkinnon, jonka vuonna 2025 saivat valkovenäläinen toimittaja Andrzej Patšobut ja georgialainen toimittaja Mzia Amaglobeli,

– ottaa huomioon 2. huhtikuuta 2025 antamansa päätöslauselman ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla – vuosikertomus 2024[5] sekä aiemmat päätöslauselmansa edellisistä vuosikertomuksista,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 150 artiklan mukaisesti ihmisoikeuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden loukkauksista antamansa päätöslauselmat (niin kutsutut kiireelliset päätöslauselmat) ja etenkin vuonna 2025 annetut päätöslauselmat,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0262/2025),

A. ottaa huomioon, että SEU 2 ja 21 artiklan mukaisesti unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen; toteaa, että EU:n maailmanlaajuisen toiminnan ohjaavina periaatteina on oltava ihmisoikeuksien yleismaailmallisuus ja jakamattomuus sekä se, että ihmisoikeuksien ja demokratian tehokas suojelu ja puolustaminen ovat EU:n ulkoisen toiminnan ytimessä;

B. katsoo, että EU:n sisä- ja ulkopolitiikan johdonmukaisuus ja yhtenäisyys ovat avainasemassa tehokkaan ja uskottavan EU:n ihmisoikeuspolitiikan saavuttamisen kannalta sekä puolustettaessa ja tuettaessa vapautta ja demokratiaa;

C. katsoo, että demokraattiset järjestelmät soveltuvat parhaiten takaamaan, että jokainen voi nauttia ihmisoikeuksistaan ja perusvapauksistaan; ottaa huomioon, että demokratioiden maailma, jonka ymmärretään muodostuvan kypsistä demokraattisista järjestelmistä, on kokonaisuudessaan turvallisempi maailma, koska demokratioissa harjoitetaan merkittävää keskinäistä valvontaa, joka estää autokratioiden arvaamattoman käyttäytymisen kansainvälisissä yhteyksissä; toteaa, että tällä hetkellä maailman väestöstä vain 29 prosenttia elää vapaissa demokratioissa, ja että tässä luvussa on tapahtunut selkeä romahdus vuodesta 2009, jolloin se oli 52 prosenttia; toteaa, että autoritaarisuuden, epäliberalismin ja

---

[5] EUVL C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.

populismin lisääntyminen uhkaa maailmanlaajuista sääntöpohjaista järjestystä, ihmisoikeuksien suojelua ja edistämistä maailmassa sekä EU:n perustana olevia arvoja ja periaatteita; ottaa huomioon, että myös terrorismi ja ääriliikkeet ovat nousussa ja uhkaavat näitä arvoja ja periaatteita;

D. ottaa huomioon, että EU uskoo vahvasti monenvälisyyteen, sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen ja YK:n jäsenvaltioita ohjaaviin yleismaailmallisiin arvoihin, periaatteisiin ja normeihin, joita YK:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet noudattamaan YK:n peruskirjan mukaisesti, ja tukee niitä kaikilta osin;

E. toteaa, että haavoittuvimpien henkilöiden oikeudet ovat heikentyneet johtuen sukupuolten tasa-arvon ja perusoikeuksien, myös naisten oikeuksien, taantumisesta maailmanlaajuisesti sekä hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksia vastustavan retoriikan noususta;

F. ottaa huomioon, että digitaalisen valvonnan ja tekoälyteknologian väärinkäyttö uhkaa yksityisyyttä, sananvapautta ja ihmisoikeuksien puolustajia yhä enemmän;

G. ottaa huomioon, että EU tukee vahvasti ja pyrkii turvaamaan sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä, jonka oikeutus riippuu siitä, miten kansainvälisten elinten määräyksiä, kuten YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmia ja Kansainvälisen tuomioistuimen ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen määräyksiä ja päätöksiä, noudatetaan; ottaa huomioon, että tällaisten määräysten ja päätösten sekä yleisesti kansainvälisen oikeuden, ihmisoikeuksia koskevan oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamiseen kohdistuu yhä enemmän ennalta-arvaamattomia maailmanlaajuisia uhkia käynnissä olevissa ja kytevissä konfliktitilanteissa; toteaa, että autoritaariset ja epäliberaalit hallinnot vääristävät monenvälisten foorumeiden käyttöä edistääkseen taantumuksellista agendaansa, joka kyseenalaistaa ihmisoikeudet sekä monenvälisen ja sääntöpohjaisen järjestyksen; toteaa, että monenvälisten järjestöjen arvostelemisella ja hyökkäyksillä niitä vastaan on vakavia seurauksia, kuten rankaisemattomuuden kulttuurin edistäminen; ottaa huomioon, että kansainvälisiin instituutioihin, niiden viranhaltijoihin ja niiden kanssa yhteistyötä tekeviin tahoihin on kohdistunut yhä enemmän hyökkäyksiä ja uhkauksia; ottaa huomioon, että kansainvälisellä yhteisöllä, myös EU:lla, on velvollisuus ylläpitää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä varmistamalla yleismaailmallinen noudattaminen, myös kumppaniensa osalta;

H. ottaa huomioon, että valtavat leikkaukset ihmisoikeuksien, demokratiatuen ja riippumattomien tiedotusvälineiden kansainväliseen rahoitukseen ovat tehneet EU:sta yhden viimeisistä merkittävistä maailmanlaajuisista toimijoista tällä alalla;

I. ottaa huomioon, että YK:n taloudellinen tilanne on erittäin synkkä ja vakava, sillä sen henkilöstöä vähennetään 20 prosentilla ja sen yleistä talousarviota 500 miljoonalla Yhdysvaltain dollarilla, minkä lisäksi sen rauhanturvasta, humanitaarisista asioista ja terveysasioista vastaavien järjestöjen rahoitukseen kohdistuu merkittäviä lisäleikkauksia, koska kansainvälistä taloudellista tukea on lakkautettu;

J. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa vuosiksi 2020–2024 jatkettiin vuoteen 2027 ja tarkoitus on aloittaa uudistetun suunnitelman valmistelu vuosiksi 2028–2034 uuden monivuotisen rahoituskehyksen ohella, jotta voidaan vastata uusiin haasteisiin maailmalla; ottaa huomioon, että uudessa ehdotuksessa monivuotiseksi rahoituskehykseksi ei ole erityistä ohjelmaa eikä kohdennettuja määrärahoja ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta varten, mikä herättää huolta rahoitusvajeesta, ennakoitavuuden puutteesta ja temaattisten painopisteiden rapautumisesta;

K. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien puolustajat, mukaan lukien naisten oikeuksien puolustajat, ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt ovat ratkaisevan tärkeitä kumppaneita, kun EU pyrkii turvaamaan ja edistämään ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta; toteaa, että eri puolilla maailmaa hallitukset ja valtiosta riippumattomat toimijat kaventavat kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia entisestään lisäämällä sensuuria sekä hiljentämällä ja häiritsemällä muun muassa ihmisoikeuksien puolustajia, kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, toimittajia, uskonnollisia yhteisöjä, oppositiojohtajia ja muita haavoittuvia ryhmiä niiden työssä;

L. toteaa, että eri puolilla maailmaa hallitukset sensuroivat, vaientavat ja ahdistelevat yhä enemmän ihmisoikeuksien puolustajia ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä näiden työssä; toteaa, että tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa strategiset häirintätarkoituksessa nostetut kanteet (SLAPP-kanteet), hallituksen rajoittava politiikka, mustamaalauskampanjat, syrjintä, pelottelu ja väkivalta, mukaan lukien laittomat teloitukset, sieppaukset, mielivaltaiset pidätykset ja vangitsemiset; ottaa huomioon, että hyökkäykset ihmisoikeuksien puolustajia vastaan kohdistuvat yhä enemmän myös heidän perheisiinsä ja yhteisöihinsä;

M. toteaa, että uskonnollisten vähemmistöjen vaino loukkaa uskonnon- ja vakaumuksenvapautta, joka on yksi Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja kansainvälisessä oikeudessa vahvistetuista perusoikeuksista;

N. ottaa huomioon, että Lähi-idän kristittyihin yhteisöihin, jotka kuuluvat maailman vanhimpiin, kohdistetaan edelleen vakavaa vainoa, syrjintää, väestön pakkosiirtoja ja uskonnon- tai vakaumuksenvapauden rajoituksia;

O. ottaa huomioon, että direktiivillä (EU) 2024/1712[6] muutettiin direktiiviä 2011/36/EU[7] siten, että sijaissynnytyksen hyväksikäyttö, pakkoavioliitto ja laiton adoptio luokitellaan ihmiskaupaksi;

P. panee merkille, että Istanbulin yleissopimuksessa, johon EU liittyi hiljattain mutta jonka vasta muutama jäsenvaltio on ratifioinut, todetaan aseellisten selkkausten johtavan toistuviin ihmisoikeusloukkauksiin, jotka kohdistuvat siviiliväestöön, erityisesti naisiin, joiden raiskaamista ja joille tehtävää seksuaaliväkivaltaa käytetään sodankäynnin välineenä, ja että väkivallan uhrien oikeussuoja ei toteudu eivätkä he saa asianmukaista lääketieteellistä ja psykologista tukea; panee merkille, että mainitussa yleissopimuksessa naisiin kohdistuva väkivalta määritellään ihmisoikeusloukkaukseksi;

Q. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on yksi EU:n perusarvoista ja että naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia, heidän seksuaali- ja lisääntymisoikeutensa mukaan luettuina, loukataan yhä kaikkialla maailmassa; ottaa huomioon, että naisiin kohdistuu konfliktien, ilmastonmuutoksen ja muuttoliikkeen vuoksi huomattavia ja suhteettomia vaikutuksia, mukaan lukien lisääntynyt riski sukupuolistuneeseen väkivaltaan, taloudelliseen syrjäytymiseen ja resurssien saatavuuteen liittyviin esteisiin; ottaa huomioon, että naisten oikeuksien parissa työskentelevien ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen mahdollisuudet tehdä äärimmäisen tärkeää työtään kaventuvat yhä ja niitä uhataan väkivallalla, häirintään ja pelotellaan;

R. ottaa huomioon, että vammaisia henkilöitä ja heidän perheitään edustavilla kansalaisyhteiskunnan järjestöillä on keskeinen rooli ihmisoikeuksien edistämisessä sekä demokraattisten ja osallistavien yhteiskuntien rakentamisessa; ottaa huomioon, että vammaiset henkilöt, etenkin naiset ja lapset, kohtaavat risteävää syrjintää konfliktien, maahanmuuton ja ihmiskaupan yhteydessä ja että EU:n ulkoisilla toimilla on turvattava heidän täysimääräinen osallisuutensa ja yhtäläiset mahdollisuutensa vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaisesti;

S. ottaa huomioon, että ilmastokriisi muodostaa uhkan koko ihmiskunnalle ja on pohjimmiltaan ihmisoikeuskriisi, joka heikentää muun muassa oikeuksia elämään, elintarvikkeisiin, veteen ja sanitaatioon, terveyteen ja kulttuuriin maailmaan kaikilla alueilla,

---

6 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1712, annettu 13. kesäkuuta 2024, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta annetun direktiivin 2011/36/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).

7 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU, annettu 5. huhtikuuta 2011, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta (EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj).

kuten hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli (IPCC) ja YK:n ihmisoikeusneuvosto ovat tunnustaneet;

T. ottaa huomioon, että demokratiatuki on EU:n ulkoisen toiminnan keskiössä ja että vaalitarkkailu on yksi EU:n välineistön keskeisistä työkaluista;

U. ottaa huomioon, että vuonna 2024 yli puolet maailman väestöstä äänesti vaaleissa ja että moniin näistä vaaleista liittyi manipulointia, disinformaatiota ja maan sisältä tai sen ulkopuolelta tulevia sekaantumisyrityksiä; ottaa huomioon, että samanlaista kaavaa on havaittu vuonna 2025;

V. ottaa huomioon, että Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuonna 2025 julkaisema maailman lehdistönvapausindeksi paljastaa, että yli puolet maailman väestöstä elää maissa, joissa lehdistönvapauden tila on ”erittäin vakava”, ja että maailmanlaajuisen lehdistönvapauden tila on nyt luokiteltu ”vaikeaksi” ensimmäistä kertaa indeksin historiassa; toteaa, että Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuoden 2025 barometrin mukaan keskiviikon 1. tammikuuta ja torstain 10. syyskuuta 2025 välisenä aikana oli surmattu 51 toimittajaa ja media-alan työntekijää, 527 oli vangittuna, 25 panttivankeina ja 142 oli kadonnut;

W. ottaa huomioon, että kulunutta vuotta ovat leimanneet myös EU:n ehdokasvaltioissa yhä yleistyvät ulkomaista vaikuttamista ja ”ulkomaisia agentteja” koskevat lait, jotka kohdistuvat kansalaisyhteiskunnan järjestöihin ja tiedotusvälineisiin ja joilla pyritään estämään niitä saamasta taloudellista tukea ulkomailta, myös EU:lta ja sen jäsenvaltioilta, mikä luo pelon ja itsesensuurin ilmapiiriä;

X. ottaa huomioon, että 272 miljoonaa lasta ja nuorta ei pääse kouluun eli heiltä evätään heidän perusoikeutensa koulutukseen ja että tämä luku on noussut merkittävästi 21 miljoonalla verrattuna vuoden 2025 Unescon maailmanlaajuisen koulutuksen seurantaraportin viimeisimpään arvioon, joka oli 251 miljoonaa; ottaa huomioon, että köyhyyden lisäksi tyttöihin ja naisiin vaikuttavat edelleen kulttuurinormit, sukupuoleen kohdistuvat ennakkoluulot, lapsiavioliitot ja väkivalta, sillä viralliset ja syrjivät politiikat estävät tyttöjä pääsemästä koulutukseen ja työmarkkinoille; panee merkille, että kolmasosa kaikkein köyhimpien kotitalouksien tytöistä ei Unicefin mukaan ole koskaan käynyt koulua;

Y. ottaa huomioon, että joulukuussa 2020 hyväksytty EU:n maailmanlaajuinen ihmisoikeuspakotejärjestelmä eli EU:n Magnitski-

laki[8] antaa EU:lle mahdollisuuden määrätä rajoittavia toimenpiteitä vakavista ihmisoikeusloukkauksista vastuussa oleville henkilöille ja yhteisöille kaikkialla maailmassa; ottaa huomioon, että tietyt EU:n jäsenvaltiot ovat antaneet omaa kansallista Magnitski-lain tyyppistä lainsäädäntöään;

Z. ottaa huomioon, että valtion rajat ylittävät tukahduttamistoimet ovat laajasti dokumentoitu ilmiö ja ne kytkeytyvät osaksi maailmanlaajuista tilannetta, jossa ihmisoikeudet rapautuvat, kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet kapenevat ja yhä enemmän sortoa harjoittavat ja määrätietoisemmin toimivat autoritaariset hallinnot vahvistuvat;

AA. toteaa, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden puute rapauttaa vallanjakoa, heikentää oikeusvaltioperiaatetta ja edistää demokratian taantumista;

AB. toteaa, että myös EU:ssa joidenkin maiden alueet ovat edelleen vieraiden valtojen miehittämiä kansainvälisen oikeuden ja asiaa koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien vastaisesti; ottaa huomioon, että miehitetyillä alueilla syyllistytään edelleen toistuviin ihmisoikeusloukkauksiin, kuten omistusoikeuksien sekä liikkumisvapauden ja uskonnonharjoittamisen vapauden loukkauksiin, minkä lisäksi kulttuuri- ja uskonnollisen perinnön ilmaisua ja suojelua rajoitetaan; toteaa, että kadonneiden henkilöiden kohtaloa sekä heidän perheidensä oikeutta totuuteen ja oikeuden toteutumiseen koskeva kysymys on edelleen ratkaisematta;

Ihmisoikeuksiin ja demokratiaan kohdistuvat kasvavat uhkat ja globaalit haasteet

1. toistaa 2. huhtikuuta 2025 hyväksytyssä vuoden 2024 vuosikertomuksessa ilmaisemansa ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta ja jakamattomuutta sekä kaikkien ihmisten luontaisen ihmisarvon suojelua koskevat kantansa ja toteaa, että ne perustuvat EU:n arvoihin ja periaatteisiin, jotka ohjaavat unionin toimia kansainvälisellä näyttämöllä SEU- 21 artiklan mukaisesti; palauttaa mieliin erityisesti päätelmänsä, jotka koskevat naisten, lapsien, muuttajien ja pakolaisten samoin kuin uskonnollisten ja etnisten vähemmistöjen sekä kaikkien niiden oikeuksia, joihin kohdistuu edelleen ihmisoikeusloukkauksia erityisen salakavalin tavoin rodun, etnisen alkuperän, uskonnon, kastin, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, vammaisuuden tai sosioekonomisen aseman vuoksi; palauttaa mieliin myös huolensa ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon-, vakaumuksen- ja ilmaisunvapauden sekä tiedotusvälineiden vapauden, tiedonsaantioikeuden ja yleisön

---

8 Neuvoston asetus (CFSP) 2020/1999, annettu 7. joulukuuta 2020, rajoittavista toimenpiteistä vakavien ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten torjumiseksi (EUVL L 410 I, 7.12.2020, s. 13), ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/1999/oj) ja neuvoston asetus (EU) 2020/1998, annettu 7. joulukuuta 2020.

osallistumisoikeuden loukkauksista; muistuttaa jälleen vastustavansa jyrkästi kuolemanrangaistusta;

2. katsoo ehdottomasti, että ihmisoikeuksien ja vapauksien tehokkaan kunnioittamisen ja suojelun on oltava EU:n ulkoisen politiikan kulmakivi; kehottaa EU:ta jatkamaan kattavan välineistön kehittämistä ihmisoikeuksien ja demokratian vahvistamiseksi maailmanlaajuisesti; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita näyttämään myös jatkossa esimerkkiä arvojaan noudattaen, edistämään ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta ja pitämään niistä tiukasti kiinni;

Demokratian taantuminen

3. pitää valitettavana, että ihmisoikeustilanne on maailmanlaajuisesti heikentynyt, ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten määrä on selvästi lisääntynyt ja demokratia taantuu eri puolilla maailmaa, mikä näkyy naisten oikeuksien loukkauksina, teloituksina, myös laittomina teloituksina, mielivaltaisina pidätyksinä ja vangitsemisina, kidutuksena ja kaltoinkohteluna, sukupuolistuneena väkivaltana ja tukahduttamistoimina, jotka kohdistuvat kansalaisyhteiskuntaan, poliittisiin vastustajiin sekä syrjäytyneisiin ja haavoittuviin ryhmiin, mukaan lukien lapset ja ikääntyneet, muuttajat, pakolaiset ja turvapaikanhakijat ja etniset ja uskonnolliset vähemmistöt;

4. korostaa, että EU:n on oltava kaikilta osin valmis torjumaan autoritaarisuuden, totalitarismin ja populismin nousua sekä yhä yleisemmäksi käyviä rikkomuksia ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden, demokratian ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden periaatteita vastaan; panee merkille, että autoritaariset, totalitaariset ja epäliberaalit hallinnot pyrkivät heikentämään oikeutta osallistua vapaisiin ja oikeudenmukaisiin vaaleihin; pitää valitettavana, että useissa kypsissä demokratioissa näistä oikeuksista nauttimisen tielle kasaantuu yhä useammin esteitä; korostaa, että edellä mainitut hallinnot järjestävät vilpillisiä vaaleja valtansa laillistamiseksi, koska niissä ei ole aitoja poliittisen kilpailun, legitimiteetin tai moniarvoisuuden olosuhteita;

5. korostaa, että on tärkeää tarjota tytöille laadukasta koulutusta ja varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet, sillä ne ovat olennaisia naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen ja heidän oikeuksiensa täysimittaiselle käyttämisen kannalta; painottaa, että panostaminen tyttöjen koulutukseen kaikkialla maailmassa tuottaa myönteisiä tuloksia tuleville sukupolville ja yhteiskunnille; muistuttaa kattavan, ikätasolle sopivan ja näyttöön perustuvan seksuaali- ja ihmissuhdekasvatuksen merkityksestä sekä EU:ssa että sen ulkopuolella, jotta voidaan poistaa sukupuolistereotypioita ja haitallisia yhteiskunnallisia normeja, jotka aiheuttavat eriarvoisuutta;

6. korostaa keskeistä tarvetta suojella raskaana olevien naisten oikeuksia ja varmistaa heidän terveytensä, turvallisuutensa ja ihmisarvonsa kokonaisvaltainen tukeminen;

7. pitää ehdottoman tärkeänä torjua kaikenlaista naisten seksuaalista hyväksikäyttöä, myös seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvää ihmiskauppaa; korostaa tarvetta estää prostituution laillistaminen ja normalisointi ja vastustaa sitä, sillä se saattaa lisätä riistoa, hyväksikäyttöä ja järjestäytynyttä rikollisuutta; kehottaa toteuttamaan tehokasta politiikkaa, jossa keskitytään ennaltaehkäisyyn, uhrien suojeluun ja tukemiseen sekä seksuaalisesta hyväksikäytöstä hyötyvien syytteeseenpanoon;

8. toistaa, että raiskaus on edelleen yksi yleisimmistä ihmisoikeusloukkauksista, ja muistuttaa, että sen määritelmän on perustuttava suostumuksen puuttumiseen ja että se on säädettävä rangaistavaksi EU:n lainsäädännössä nykyisen oikeusperustan nojalla; tuomitsee jyrkästi raiskauksen ja muun seksuaaliväkivallan käytön sodankäynnin välineenä samoin kuin siviiliväestön terrorisoimiseen, vastarinnan tukahduttamiseen ja yhteisöjen tuhoamiseen; muistuttaa, että tällaiset teot saattavat olla kansainvälisen oikeuden mukaisia sotarikoksia, rikoksia ihmisyyttä vastaan tai kansanmurhaa edistäviä tekoja;

9. kehottaa EU:ta ja maailmanlaajuisia toimijoita tuomitsemaan sellaiset käytännöt kuin naisten sukuelinten silpominen, pakko- ja lapsiavioliitot, kunniaväkivalta ja -murhat; kehottaa ryhtymään päättäväisiin toimiin kaikkialla EU:ssa ja maailmassa, jotta voidaan torjua naisilla ja tytöillä käytävää ihmiskauppaa ja tukea seksuaaliväkivallan ja sukupuolistuneen väkivallan uhreja;

10. korostaa, että kyberhyökkäyksiä, disinformaatiota ja misinformaatiota käytetään usein ulkomaisen sekaantumisen välineinä, myös vaalien aikana, ja ne vauhdittavat tätä demokratian taantumiskehitystä; korostaa luotettavien, riippumattomien ja moninaisten tiedonlähteiden ja laadukkaan journalismin kriittistä merkitystä, sillä se vaikuttaa paitsi avoimuuteen ja vastuuvelvollisuuden toteutumiseen myös demokraattisten instituutioiden häiriönsietokykyyn ja ihmisten asiantuntevaan osallistumiseen julkiseen elämään; on siksi erittäin huolissaan kasvavista ja monitahoisista haasteista, joita riippumattomat tiedotusvälineet kohtaavat, kuten toimittajiin kohdistuvien hyökkäysten määrän kasvusta ja saatavilla olevan rahoituksen supistumisesta; muistuttaa, että sananvapaus on perusoikeus ja elintärkeää moniarvoisen ja demokraattisen yhteiskunnan kehittämiselle; tuomitsee toimittajien, ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen toiminnan lisääntyneen sensuroinnin, niiden hiljentämisen ja niiden työn häirinnän vedoten niin kutsuttuihin ulkomaisia agentteja koskeviin lakeihin sekä muihin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin, joita autoritaariset ja epäliberaalit hallinnot ovat hyväksyneet; panee merkille, että

tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa strategiset häirintätarkoituksessa nostetut kanteet (SLAPP-kanteet), hallituksen rajoittavat politiikkatoimet, valtion rajat ylittävät tukahduttamistoimet, mustamaalauskampanjat, syrjintä, pelottelu, mielivaltaiset pidätykset ja väkivalta ja että tällaisilla toimilla on kauaskantoisia vaikutuksia heidän uraansa ja turvallisuuteensa; korostaa tässä yhteydessä faktantarkistajien roolia mediaympäristössä, sillä he varmistavat, että yleisö voi luottaa saamaansa tietoon;

11. painottaa, että kansalaisyhteiskunnalla on olennainen rooli toimivassa demokratiassa; on erittäin huolestunut kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien jatkuvasta rajoittamisesta ja ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen jäsenten sekä heidän perheidensä, yhteisöjensä ja asianajajiensa työhön kohdistuvan uhkan kasvusta ja toteaa, että erityisen huolestuttavaa on, kuinka heidän vainoamisessaan käytetään koko ajan kehittyneempiä keinoja; tuomitsee jyrkästi sen, että heitä pidätetään mielivaltaisesti ja tapetaan; pitää valitettavana sitä, että hallitukset eri puolilla maailmaa toteuttavat toimia supistaakseen kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia esimerkiksi antamalla lainsäädäntöä, joka on räätälöity rajoittamaan kansalaisjärjestöjen rahoitusta, muun muassa niin kutsuttuja ulkomaisia agentteja koskevat lait, ja hyödyntämällä terrorismin- tai korruptionvastaista lainsäädäntöä kaventaakseen kokoontumisvapautta ja tukahduttaakseen ihmisoikeuksien puolustajien toimintaa; pitää valitettavana, että rauhanomaisia mielenosoittajia ja nuoriso- ja opiskelijamielenosoituksia ja -järjestöjä vastaan kohdistetaan maailmalla hyökkäyksiä, ja toteaa, että niiden yhteydessä on esiintynyt kuolemantapauksiin johtaneita kidutus- ja pahoinpitelytapauksia ja muita vakavia rikkomuksia;

12. pitää valitettavana, että riippumattoman kansalaisyhteiskunnan osallistumista pyritään estämään monenvälisillä foorumeilla, esimerkiksi välineellistämällä kansalaisjärjestöjä, joilla on sidoksia hallituksiin, sekä pelottelemalla ja ryhtymällä kostotoimiin;

13. korostaa ihmisoikeuksien puolustajien keskeistä työtä ihmisoikeuksien edistäjinä; pitää kuitenkin valitettavana, että ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuu yhä enemmän hyökkäyksiä; tuomitsee sen, että ihmisoikeuksien puolustajia vastaan niin julkisuudessa kuin yksityisesti hyökkääviä henkilöitä ei rangaista teoistaan; korostaa, että naispuolisiin ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuu erityisiä uhkia eivätkä syylliset joudu vastuuseen tällaisista teoista; panee merkille, että heidän vainoamisessaan niin kotimaassa kuin ulkomailla käytetään entistä kehittyneempiä keinoja, muun muassa erilaisia valtion rajat ylittäviä tukahduttamistoimia ja uhkailua, joihin lukeutuvat esimerkiksi taloudelliset keinot, tarkkailu, pelottelu ja digitaalinen häirintä sekä toisinajattelijoiden ja aktivistien pidättäminen poliittisin perustein ulkomailla;

14. korostaa, että autokraattiset ja epäliberaalit hallinnot käyttävät yhä useammin lainvastaisesti hyväkseen kansainvälistä rahoitus- ja kyberturvallisuuslainsäädäntöä, kuten rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevaa lainsäädäntöä tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän kehittämiä normeja, tarkoituksenaan vaientaa eriäviä mielipiteitä ilmaisevia henkilöitä ja hankkia heidän käyttäytymistietojaan myös EU:n alueella;

15. huomauttaa, että sota- ja pakkomuuttotilanteissa hlbtiq+ -henkilöt ovat erityisen haavoittuvaisia ja joutuvat kohtaamaan vainoa ja väkivaltaa; kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) varmistamaan, että näissä tilanteissa EU:n ulkoiseen apuun sisältyy suojelu- ja turvaamistoimia;

16. korostaa, että konflikti- ja pakkomuuttotilanteissa hoivataakka jää kohtuuttomasti naisten ja tyttöjen kannettavaksi, mikä vaikeuttaa heidän mahdollisuuksiaan saada koulutusta ja työtä sekä osallistua politiikkaan; kehottaa sisällyttämään EU:n humanitaariseen apuun tukitoimenpiteitä omaishoitajille;

17. toteaa, että uudet ja kehitteillä olevat teknologiat, kuten tekoäly, voivat mahdollisesti parantaa ihmisten hyvinvointia huomattavasti, mutta niiden rajoittamattomaan tai kritiikittömään käyttöön liittyy myös vakavia uhkia demokratialle ja ihmisoikeuksille, ja katsoo, että tässä yhteydessä on otettava huomioon, että näitä perinpohjaisia muutoksia muovaava data saattaa olla vinoutunutta ja siihen vaikuttavat algoritmit saattavat usein vahvistaa syrjintää; pitää valitettavana, että autoritaariset hallinnot käyttävät yhä enemmän väärin ja hyväksi kasvojentunnistusteknologiaa, laajamittaista digitaalista valvontaa, syvävääreennöksiä ja disinformaatiokampanjoita, verkkosisällön sensuuria, tiedonvälityksen tukahduttamista, kyberhyökkäyksiä, tietoturvaloukkauksia, valtioiden tukemia verkkovaikuttamisoperaatioita ja internetin sulkemista tehokkaina pakkokeinoina; korostaa, että internetin sulkemista käyttävät usein autoritaariset hallinnot muun muassa toisinajattelijoiden vaientamiseen ja poliittisen vapauden rajoittamiseen; toteaa, että kunnollisten vähimmäistason ihmisoikeustakeiden puuttuessa on vaara, että asiaan liittyvää teknologiaa viedään autoritaarisesti hallittuihin maihin ja helpotetaan näin ihmisoikeusrikkomuksia muissa maissa;

18. pitää valitettavana, että sukupuolten tasa-arvon sekä naisten ja hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksien vastustaminen on kasvussa eri puolilla maailmaa; korostaa, että tällaiset ilmiöt uhkaavat Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa vahvistettuja perusperiaatteita;

19. tuomitsee jyrkästi seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin kohdistuvien hyökkäyksien lisääntymisen kaikkialla maailmassa; toteaa jälleen, että laadukkaiden ja kattavien seksuaali- ja

lisääntymisterveyspalvelujen, myös turvallisen ja laillisen abortin, epääminen on yksi sukupuolistuneen väkivallan muoto;

20. toistaa huolensa ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapauden loukkauksista ja paikallisiin uskonnollisiin toimijoihin ja uskonnollisiin yhteisöihin kohdistuvan suvaitsemattomuuden maailmanlaajuisesta lisääntymisestä; pitää valitettavana, että uskonnollisia identiteettejä välineellistetään poliittisiin tarkoituksiin ja uskonnollisten vähemmistöjen yhteiskuntaan osallistuminen, muun muassa poliittinen osallistuminen, estetään, ja paheksuu hyökkäyksiä kulttuurikohteisiin ja historiallisiin kohteisiin; painottaa, että vapaus valita uskonto tai vakaumus on perusoikeus, josta ei voida rangaista; tuomitsee siksi niin sanotut uskosta luopumista koskevat lait ja jumalanpilkkalait ja niiden täytäntöönpanon, jotka johtavat ankariin rangaistuksiin, halventavaan kohteluun ja joissakin tapauksissa jopa kuolemantuomioihin;

21. tuomitsee sijaissynnytyksiä koskevat kaupalliset järjestelyt, joihin voi liittyä naiskehon lisääntymistarkoituksessa tapahtuvaa riistoa ja käyttöä taloudellisen tai muun hyödyn saamiseksi etenkin haavoittuvassa asemassa olevien naisten kohdalla EU:n ulkopuolisissa maissa; kehottaa komissiota toteuttamaan toimia, joilla torjutaan kaupallisia sijaissynnytyksiä;

Monenvälisyys

22. ilmaisee syvän huolensa jatkuvasta maailmanlaajuisesta vastuuvelvollisuuden kriisistä ja painottaa nykyisiä ponnisteluja sen hyväksi, että perustavanlaatuisten kansainvälisten ihmisoikeuksien ja humanitaarisen oikeuden loukkaukset eivät jää rankaisematta konflikteissa eri puolilla maailmaa; vahvistaa, että humanitaarisen avun on oltava puolueetonta ja sillä on olennainen rooli kaikissa konflikti- ja kriisitilanteissa; korostaa, että monenvälisten järjestöjen, myös YK:n, heikentämisellä ja niihin kohdistuvilla hyökkäyksillä on vakavia seurauksia, koska ne saattavat voimistaa rankaisemattomuuden kulttuuria ja heikentää luottamusta YK:n järjestelmään samoin kuin sen tehokkuutta; kehottaa EU:ta puolustamaan kansainvälistä oikeudellista kehystä ja panemaan täytäntöön tehokkaita toimenpiteitä näiden lakien noudattamisen varmistamiseksi; on erittäin huolestunut siitä, että monenvälisten ihmisoikeusjärjestöjen työhön ja monenväliseen sääntöpohjaiseen järjestykseen kohdistuu ennennäkemättömiä uhkia ja hyökkäyksiä; pitää erittäin valitettavana joidenkin maiden päätöstä erota YK:n ihmisoikeusneuvostosta ja ilmoituksia, etteivät ne osallistu yleiseen määräaikaisarviointiin; tuomitsee jatkuvat pyrkimykset heikentää YK:ta ja saattaa sen pääsihteeri, erityisraportoijat ja järjestöt, kuten UNRWA, huonoon valoon sekä hyökkäykset rauhanturvaoperaatioita vastaan;

23. muistuttaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on esiinnyttävä yhtenäisinä sekä YK:ssa että muilla monenvälisillä foorumeilla, jotta ihmisoikeuksiin ja demokratiaan kohdistuviin maailmanlaajuisiin haasteisiin voidaan puuttua tehokkaasti näillä foorumeilla, ja että niiden on tuettava mahdollisimman voimakkaita sanavalintoja kansainvälisten ihmisoikeusnormien mukaisesti; painottaa, että nykyisen monenvälisen järjestyksen rakenteisiin on sisällytettävä täysimittaisesti EU:n kaltaiset demokratiaa ja ihmisoikeuksia painottavat globaalit toimijat; kehottaa siksi EU:ta ja sen jäsenvaltioita tekemään töitä sen eteen, että EU:lle voidaan turvata pysyvä paikka monenvälisillä foorumeilla, erityisesti YK:n turvallisuusneuvostossa, jäsenvaltioiden nykyisten jäsenyyksien lisäksi;

24. on erittäin huolestunut kiihtyvistä hyökkäyksistä, jotka kohdistuvat sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä vastaan ja joiden takana ovat autoritaariset, totalitaariset ja epäliberaalit hallinnot, ja toteaa, että niiden provosoimattomat ja perusteettomat hyökkäykset kohdistuvat erityisesti rauhanomaisiin naapurimaihin ja ne toteuttavat myös toimia, joiden tarkoitus on heikentää YK:n elinten toimintaa, mukaan lukien veto-oikeuden väärinkäyttö YK:n turvallisuusneuvostossa;

25. kehottaa jäsenvaltioita ja samanmielisiä kumppaneita kehittämään vakaan strategian, tehostamaan toimiaan tällaisen hälyttävän kasvun torjumiseksi ja ilmaisemaan yhtenäisesti ja vahvasti tukensa kyseisille järjestöille, jos niitä vastaan hyökätään tai niitä uhataan; katsoo, että YK:ta, sen elimiä ja muita monenvälisiä järjestöjä on uudistettava, jotta näihin kasvaviin haasteisiin ja uhkiin voidaan vastata tehokkaasti;

26. toteaa, että tämä erkaantuminen monenvälisestä lähestymistavasta maailmanjärjestykseen paitsi uhkaa nykyisten kriisien tehokasta ratkaisemista myös lisää uusien kriisien puhkeamisen todennäköisyyttä; tähdentää, että monenvälinen järjestelmä on edelleen tehokkain tapa edistää rauhaa ja turvallisuutta sekä ihmisoikeuksien kunnioittamista ja vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin oikeudenmukaisesti, kestävästi ja periaatteiden ohjaamana ja että YK ja muut monenväliset foorumit ovat sen keskiössä; on tyytyväinen YK:n rooliin ihmisoikeuksien edistämisessä, konfliktien ratkaisemisessa ja globaalihallinnassa erityisesti konfliktialueilla;

27. korostaa, että sääntöpohjainen maailmanjärjestys on uhattuna, koska epäkunnioitus kansainvälistä oikeutta kohtaan kasvaa ja keskustelu kansainvälisten oikeuselinten, kuten Kansainvälisen tuomioistuimen ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen, ympärillä politisoituu; ilmaisee syvän huolensa siitä, että kansainväliseen humanitaariseen ja ihmisoikeuksia koskevaan oikeuteen suhtaudutaan koko ajan suuremmalla välinpitämättömyydellä ja asennoituminen niihin polarisoituu yhtä syvemmin; pitää valitettavana, että Kansainväliseen

rikostuomioistuimeen kohdistuu ennennäkemättömiä uhkia, erityisesti sen tuomareille ja henkilöstölle langetettavien pakotteiden muodossa; muistuttaa, että kansainvälinen oikeus ja toimivaltaiset riippumattomat oikeusviranomaiset ovat olennaisen tärkeitä, kun halutaan ylläpitää kansainvälistä oikeutta, varmistaa vastuuvelvollisuuden toteutuminen ja torjua rankaisemattomuuden kulttuuria, ja toteaa näiden olevan minkä tahansa sovintoprosessin ja kestävän rauhan ehtoja;

28. korostaa, että kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat Rooman perussäännön sopimusvaltioita ja siten niillä on oikeudellinen velvollisuus panna täytäntöön Kansainvälisen rikostuomioistuimen pidätysmääräykset; toteaa, että kaikki päätökset olla noudattamatta näitä velvollisuuksia tai vetäytyä Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta rikkovat EU:n säännöstöä ja heikentävät sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä;

29. toistaa EU:n voimakkaan tuen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle; kehottaa kaikkia Euroopan ihmisoikeussopimuksen allekirjoittajavaltioita noudattamaan tuomioistuimen ratkaisuja niiden koko laajuudessa;

30. panee huolestuneena merkille, että eräät maat ovat toistuvasti yrittäneet ihmisoikeusneuvostossa juurruttaa käyttöön termistöä ja käsitteistöä, joiden käyttö viime kädessä johtaa vastuuvelvollisuuden suhteellistamiseen; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita torjumaan tällaisten sanamuotojen käytön kaikissa yhteyksissä;

31. ilmaisee olevansa vakavasti huolestunut ihmisoikeustilanteesta laittomasti miehitetyillä alueilla, myös EU:n alueella, ja tapauksissa, joissa tilanne on pitkittynyt, sekä monissa lukkiutuneissa ja näkymättömissä konflikteissa, ja kehottaa toteuttamaan tehokkaita toimenpiteitä, jotta voidaan estää vakavat ihmisoikeusloukkaukset tällaisilla alueilla;

Ihmisoikeuksien ja demokratian edistämistä ja suojelemista kaikkialla maailmassa koskevan EU:n välineistön arvioiminen

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma 2020–2027

32. on tietoinen, että ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman aikataulu noudattaa nyt EU:n talousarviosykliä, mikä toivottavasti auttaa turvaamaan toimintasuunnitelman prioriteettien rahoituksen; muistuttaa kuitenkin, että väliarvioinnin perustana ei ollut selkeitä arvioinnin vertailukohteita, joten siitä ei saatu selviä ohjeita puutteiden korjaamiseen; katsoo, ettei ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman täyttä arviointia pidä enää viivyttää vaan että on välittömästi aloitettava työ parametrien määrittämiseksi päivitettyä suunnitelmaa varten;

33. tähdentää, että parlamentin täytyy osallistua aktiivisesti uuden toimintasuunnitelman valmisteluun;

34. korostaa EU:n julkisuus- ja kulttuuridiplomatian ja parlamentaarisen diplomatian sekä sen kansainvälisten kulttuurisuhteiden merkitystä ihmisoikeuksien ja demokratian edistämisessä ja kehottaa EUH:n strategisen viestinnän ja ennakoinnin osastoa lisäämään asiaan liittyviä toimiaan, joita varten sille olisi osoitettava riittävät resurssit;

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan ulkoisen toiminnan rahoitus – vuosien 2028–2034 monivuotiseen rahoituskehykseen ehdotettu Globaali Eurooppa -väline

35. pitää myönteisinä kaikkiin ehdotetun Globaali Eurooppa -välineen pilareihin sisältyviä ihmisoikeus- ja demokratia-aiheisia tavoitteita samoin kuin ehdotettua lisäystä EU:n ulkoisen toiminnan rahoitukseen, erityisesti kun otetaan huomioon dramaattiset leikkaukset, joita muut suuret kansainväliset rahoittajat tekevät ja jotka vaikuttavat suoraan haavoittuvimpiin väestöryhmiin; korostaa, että EU ei voi kuroa kuilua umpeen yksinään;

36. pitää kuitenkin erittäin valitettavana, että ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva aihekohtainen ohjelma on poistettu, koska se toimi EU:n lippulaivavälineenä ihmisoikeuksien ja demokratian edistämisessä ja suojelemisessa kaikkialla maailmassa, ja korostaa tarvetta sisällyttää ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kaikkiin EU:n ulkoisen toiminnan välineisiin, jotta yhdenmukaisuus varmistetaan; pitää valitettavana, että tarkoitusta varten ei ole osoitettu omia määrärahoja eikä korvamerkitty varoja; korostaa parlamentin roolia välineen ohjelmasuunnittelussa ja kehottaa komissiota ja EUH:ta jakamaan kaikki asiaankuuluvat tiedot ajoissa, jotta parlamentti voi suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti;

37. korostaa, että tarvitaan selkeät prosentuaaliset tavoitteet, erilliset budjettikohdat ja läpinäkyvää jäljitystä, jotta voidaan varmistaa varojen tehokas käyttö, jolla pyritään vastaaman maailmanlaajuisiin haasteisiin ja tukemaan haavoittuvia ryhmiä; muistuttaa, että EU:n varoja ei saa osoittaa EU:n perusarvojen vastaiseen toimintaan, kuten terrorismiin tai ääriliikkeille;

38. pitää valitettavana, ettei EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tehtävälle yhteistyölle ole asetettu ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevia avoimia ja täytäntöönpanokelpoisia ehtoja, sillä ne olisivat tehokas keino saada EU:n sitoumus edistää ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa toteutumaan käytännössä;

Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja

39. katsoo, että ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja on edelleen EU:n ulkoisen ihmisoikeuspolitiikan keskeinen toimija, joka lisää sen näkyvyyttä ja johdonmukaisuutta tiiviissä yhteistyössä ja koordinoituna kaikkien EU:n elinten kanssa;

Uskonnon- ja vakaumuksenvapautta EU:n ulkopuolella edistävä ja suojeleva EU:n erityislähettiläs

40. panee merkille, että uskonnon- ja vakaumuksenvapautta EU:n ulkopuolella edistävän EU:n erityislähettilään toimi on ollut avoinna yli vuoden; korostaa, että on varmistettava tiivis yhteistyö ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan ja neuvoston ihmisoikeustyöryhmän kanssa;

EU:n kauppasopimukset ja kansainväliset sopimukset EU:n ulkopuolisten maiden kanssa

41. korostaa kansainvälisten sopimusten, myös assosiaatio- ja kauppasopimusten, keskeistä roolia sekä yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP) ja GSP+:n kaltaisten välineiden merkitystä, koska ne asettavat ihmisoikeuksiin liittyvät ja demokraattiset normit EU:n ja kolmansien maiden välisten suhteiden keskiöön, kannustavat noudattamaan näitä normeja ja valvovat niiden toteutumista sekä panevat ihmisoikeuksia koskevaa ehdollisuutta täytäntöön EU:n ulkoisessa politiikassa; toistaa kantansa, että EU:n ja EU:n ulkopuolisten maiden välille tehtäviin sopimuksiin on sisällytettävä ihmisoikeusarvioinnit ja selkeät ihmisoikeuslausekkeet; korostaa, että on tärkeää puuttua sukupuolten epätasa-arvoon ja edistää naisten oikeuksia näillä sopimuksilla, muun muassa tukemalla naisten osallistumista talouselämään ja suojelemalla heitä syrjinnältä ja hyväksikäytöltä;

42. vaatii, että alkuperäiskansojen oikeuksia, sellaisina kuin ne on vahvistettu alkuperäiskansojen oikeuksia koskevassa YK:n julistuksessa, on johdonmukaisesti kunnioitettava kaikissa EU:n sopimuksissa, kehityshankkeissa ja yritysten toiminnassa, jotka vaikuttavat alkuperäiskansojen maihin tai luonnonvaroihin; korostaa, että alkuperäiskansojen oikeuksia on tärkeä kunnioittaa kestävän kehityksen, ilmastotoimien ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen vuoksi;

43. muistuttaa yritysten vastuusta varmistaa, että ne eivät toiminnassaan ja toimitusketjuissaan ole osallisia ihmisoikeusloukkauksiin; korostaa, että on paikattava oikeudellisia ja lainsäädännöllisiä aukkoja, joita yritykset voisivat käyttää hyväkseen ihmisoikeuksien ja ympäristön kustannuksella; ilmaisee jälleen voimakkaan tukensa YK:n avoimelle hallitustenväliselle työryhmälle kansainvälisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan laatimiseksi ihmisoikeuksista monikansallisten yhtiöiden ja muiden yritysten toiminnassa;

EU:n ihmisoikeusvuoropuhelut

44. panee merkille, että vuonna 2024 järjestettiin 35 ihmisoikeusvuoropuhelua ja -kuulemista; toteaa, että nämä vuoropuhelut ovat edelleen tärkeä väline ihmisoikeuksien ja demokratian edistämisessä, mutta ne nähdään valitettavan usein erillisinä välineinä, ei keskeisenä osana jatkuvaa

ihmisoikeussitoumusta suhteissa EU:n ulkopuolisten maiden ja alueiden kanssa; kehottaa lisäämään kansalaisyhteiskunnan osallistumista ja sen merkitystä vuoropuheluissa; korostaa, että aitoja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä ei saa estää osallistumasta ihmisoikeusvuoropuheluihin ja ne on otettava mukaan vuoropuheluun rajoituksetta; katsoo, että parlamentin roolia vuoropuheluprosessissa voitaisiin vahvistaa järjestelmällisemmin; toistaa, että on tarpeen nostaa esiin yksittäistapauksia, erityisesti tapauksia, joita parlamentti on käsitellyt päätöslauselmissaan, ja varmistaa asianmukaiset jatkotoimet; panee merkille, että monia ihmisoikeusvuoropuheluja ei edelleenkään järjestetä EU:n päätoimipaikoissa;

EU:n pakotevälineet ja -työkalut, kuten EU:n maailmanlaajuinen ihmisoikeuspakotejärjestelmä (EU:n Magnitski-laki)

45. ilmaisee jälleen tukensa EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän (EU:n Magnitski-laki) käytölle muiden erillisten pakotejärjestelmien ohella, koska se on yksi tärkeimmistä EU:n politiikan välineistä oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja ihmisoikeuksien edistämisessä ja täydentää muita oikeudellisia välineitä; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita laajentamaan EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän soveltamisalaa ja sisällyttämään siihen korruption, kuten parlamentti on useaan otteeseen pyytänyt, sekä järjestelmälliset luettelot tahoista, jotka syyllistyvät valtion rajat ylittäviin tukahduttamistoimiin, myös kun kohteena ovat kohdemaiden muuttajayhteisöt; muistuttaa kuitenkin, että näiden välineiden käyttöönotto kärsii nykyisen päätöksentekojärjestelmän hitaudesta ja rajoituksista ja että täytäntöönpanomekanismeissa on aukkoja, jotka mahdollistavat säännösten kiertämisen; toistaa kehotuksensa ottaa käyttöön määräenemmistöpäätökset äänestyksissä, jotka toimitetaan EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän käytöstä; kehottaa panemaan pakotteet täytäntöön tasapuolisesti, periaatteellisesti ja kaikilta osin ja puuttumaan niiden kiertämiseen;

EU:n tuki ihmisoikeuksien puolustajille

46. pitää myönteisenä, että vuonna 2024 ihmisoikeuksien puolustajia koskevasta EU:n mekanismista, joka saa rahoituksensa naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa ihmisoikeus- ja demokratiaohjelmalta, tuettiin 10 050:tä ihmisoikeuksien puolustajaa, joihin kohdistuvaa riskiä pidetään suurena ja joista 51 prosenttia oli naisia, ja tarjottiin tukea yli 700:lle vaarassa olevalle toimittajalle 60 maassa samalla ajanjaksolla;

47. pitää valitettavana, että joillakin ihmisoikeuksien puolustajien suojeluun tarkoitetuilla mekanismeilla, kuten ProtectDefenders-mekanismilla, on käytössään niin alimitoitetut resurssit, että niiden on mahdotonta saavuttaa tavoitteitaan, ja kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita lisäämään talousarviotukea, varmistamaan joustavan,

helposti saatavilla olevan ja pitkäaikaisen rahoituksen, jotta ihmisoikeuksien puolustajat voivat jatkaa olennaisen tärkeää työtään, vaikka painostus jatkuvasti lisääntyy;

48. korostaa EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden edustustojen ratkaisevaa roolia oikeudenkäyntien tarkkailussa, vierailuissa pidätettyjen luona ja tuen tarjoamisessa syytteeseen joutuneiden ihmisoikeuksien puolustajien perheille ja asianajajille;

49. pitää myönteisenä EU:n viisumikäsikirjan päivitystä, joka tehtiin vuonna 2024 tarkoituksena selventää jäsenvaltioille, kuinka joustavoittaa ihmisoikeuksien puolustajien tapausten käsittelyä, jotta lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevien hakemusten käsittelyä voidaan nopeuttaa henkilön ollessa uhattuna;

50. korostaa Saharov-yhteisön arvokasta roolia, jota se toteuttaa muun muassa Saharov-stipendiaattiohjelman kautta, sillä se auttaa ymmärtämään paremmin ihmisoikeuksien puolustajien sortoa, sen erilaisia vaikutuksia ja sen mahdollisia torjuntakeinoja, myös kansainvälisellä tasolla; kehottaa vahvistamaan edelleen Saharov-yhteisöä foorumina, joka tarjoaa välitöntä kokemusta rikkomusten seurannasta, tietoisuuden lisäämisestä ja kansainvälisten verkostojen käyttöönotosta;

EU:n monenväliset toimet sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen ylläpitämiseksi

51. suhtautuu myönteisesti EU:n pyrkimyksiin esitellä tai tukea päätöslauselmia YK:n ihmisoikeusneuvostossa ja YK:n yleiskokouksessa; ilmaisee huolensa siitä, että EU:n ulkopuolisten maiden viimeaikaiset päätökset vetää rahoitustaan pois ihmisoikeusneuvostolta ja YK:n järjestelmältä ylipäänsä ovat jo vaikuttaneet konkreettisesti niiden kykyyn hoitaa tehtävänsä;

52. pitää myönteisenä, että Euroopan neuvosto on ollut ensimmäisten joukossa käsittelemässä huolenaiheita ja edistämässä globaalien normien ja vaatimusten asettamista ihmisoikeuksiin liittyvissä asioissa, kuten sukupuolistunut väkivalta, akateeminen vapaus, juristien ja toimittajien suojelu, tekoäly ja ihmisoikeudet;

53. on erittäin huolissaan siitä, että Kansainväliseen rikostuomioistuimeen, sen viranhaltijoihin ja yhteistyökumppaneihin kohdistuu uhkauksia tai hyökkäyksiä; vahvistaa jälleen vankkumattoman tukensa Kansainväliselle tuomioistuimelle ja Kansainväliselle rikostuomioistuimelle ja toteaa niiden olevan olennaisen tärkeitä, riippumattomia ja puolueettomia lainkäyttövallan elimiä; pitää myönteisenä, että EU on jatkanut taloudellisen tuen antamista Kansainväliselle rikostuomioistuimelle aikana, joka on erityisen haastava kansainväliselle oikeudelle; pitää valitettavana, että ulkomaisen lainsäädännön vaikutukset estävää

EU:n säädöstä ei ole onnistuttu edelleenkään panemaan täytäntöön, jotta Kansainvälistä tuomioistuinta voitaisiin suojata pakotteiden ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta;

Team Europe -lähestymistapa ja demokratiatuki

54. toteaa, että on tärkeää yhdenmukaistaa kaikkien ulkoiseen toimintaan osallistuvien EU:n toimielinten, elinten ja jäsenvaltioiden edustustojen, ennen kaikkea jäsenvaltioiden suurlähetystöjen ja EU:n ulkopuolisissa maissa sijaitsevien EU:n edustustojen, lähestymistapa ihmisoikeuksien suojeluun ja edistämiseen ja hyödyntää myös parlamentin koko potentiaali; korostaa, että joustavat ja koordinoidut lähestymistavat olisi pidettävä osallistavina, jotta EU:n toimielinten keskinäinen valvontajärjestelmä pysyy toimintakykyisenä; korostaa, että parlamentilla on tärkeä rooli EU:n arvojen ja ihmisoikeuksien suojelijana, jota se toteuttaa esimerkiksi parlamentaarisen diplomatian, parlamenttien välisen vuoropuhelun ja päätöslauselmien keinoin, ja painottaa, että se edistää sovittelua ja kannustaa vuoropuhelun ja kompromissien kulttuuria, erityisesti nuorten poliittisten johtajien keskuudessa, ja pyrkii lisäksi parantamaan naispuolisten parlamenttien jäsenten, ihmisoikeuksien puolustajien, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja riippumattomien tiedotusvälineiden edustajien toimintamahdollisuuksia; kehottaa jälleen komissiota jatkamaan ja laajentamaan toimintaansa näillä aloilla lisäämällä tukeaan EU:n elimille; panee merkille Team Europen demokratia-aloitteen käynnissä olevan työn useissa maissa; katsoo, että tehostettu yhteistyö parlamentin demokratiatuki- ja vaalikoordinointiryhmän, asiaankuuluvien komission pääosastojen ja EUH:n välillä edistäisi merkittävästi demokratiaa tukevia toimia EU:n ulkopuolisissa maissa;

Suositukset

55. kehottaa EU:ta käyttämään välineitä, joita sillä on saatavillaan monenvälisyyttä uhkaavien kasvavien haasteiden torjumiseksi, jotta voidaan varmistaa, että kansainvälisten instituutioiden työtä kunnioitetaan myös jatkossa; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita lisäämään tukeaan YK:n ja kaikkien sen järjestöjen työlle sekä poliittisesti että taloudellisesti, myös uudistustyössä, jotta voidaan varmistaa sen tarkoituksenmukaisuus ja vastustaa autoritaaristen ja totalitaaristen hallintojen vaikutusvaltaa sekä varmistaa, että monenvälisyys säilyy jatkossakin globaalihallinnon pohjana; kehottaa EU:ta lisäämään omaa tukeaan ja antamaansa rahoitusta, jotta poliittisesti motivoidulle painostukselle saadaan vastapaino ja jotta riippumattomia menettelyitä voidaan suojata; muistuttaa, että EU:n ja jäsenvaltioiden on toimittava yhtenä rintamana monenvälisillä foorumeilla; kehottaa unionin edustustoja vahvistamaan rooliaan monenvälisillä foorumeilla ja katsoo, että niille olisi osoitettava tähän tarkoitukseen asianmukaiset resurssit;

56. vaatii, että EU:n erityisedustajan työtä tuetaan lisäämällä resursseja ja parantamalla koordinaatiota EU:n edustajistojen kanssa eri puolilla maailmaa, ja korostaa, että avoimuuden ja näkyvyyden rajoitukset, kuten se, ettei maavierailusta, työohjelmasta ja painopisteistä raportoida julkisesti eikä erityisedustajalla ole omaa verkkosivustoa, voivat vaikeuttaa julkista valvontaa ja vastuuvelvollisuuden toteutumista; pitää valitettavana, että jatkuvista kehotuksista huolimatta parlamenttia ei ole otettu mukaan EU:n erityisedustajan valintaprosessiin, ja kehottaa tarkistamaan tätä käytäntöä;

57. kehottaa komissiota varmistamaan uskonnon- ja vakaumuksenvapautta edistävän erityislähettilään nopean nimittämisen; korostaa, että on tärkeää varmistaa erityislähettilään työlle riittävä jatkuvuus, resurssit ja näkyvyys, jotta hän voi tehokkaasti edistää uskonnon- ja vakaumuksenvapautta maailmanlaajuisesti; korostaa, että säännöllinen raportointi Euroopan parlamentille vahvistaisi entisestään avoimuutta ja yhteistyötä tällä alalla;

58. kehottaa kumoamaan uskosta luopumista ja jumalanpilkkaa koskevat lait; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tehostamaan ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapauden suojelua, ottamaan asian esille YK:n foorumeilla ja kokoamaan EU:n edustustojenraportteja aiheesta; kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa, EUH:ta ja komissiota ottamaan uskonnollisten vähemmistöjen vainon järjestelmällisesti esiin poliittisissa ja ihmisoikeusvuoropuheluissa ja varmistamaan, että ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta kunnioitetaan täysimääräisesti; kehottaa neuvostoa hyödyntämään EU:n maailmanlaajuista ihmisoikeusseuraamusten järjestelmää vakavista uskonnon- ja vakaumuksenvapauden loukkauksista vastuussa olevia henkilöitä ja yhteisöjä vastaan; pyytää EUH:ta yksilöimään ensisijaiset maat uskonnon- ja vakaumuksenvapautta koskevia EU:n toimia varten ja raportoimaan parlamentille vuosittain edistymisestä;

59. kehottaa kaikkia EU:n jäsenvaltioita YK:n peruskirjan, Rooman perussäännön ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimusvaltioina ottamaan täysimääräisesti huomioon toimivaltaisten kansainvälisten tuomioistuinten, kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen, ratkaisut; kehottaa EU:ta rohkaisemaan EU:n ulkopuolisia maita, myös tärkeimpiä kumppaneitaan, ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita, liittymään Rooman perussäännön sopimusvaltioiksi; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkamaan ja tehostamaan tukeaan Kansainväliselle rikostuomioistuimelle tarvittavin keinoin, mukaan lukien resurssit ja poliittinen tuki; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita kunnioittamaan ja noudattamaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen kaikkien elinten toimia ja päätöksiä, myös panemalla täytäntöön Kansainvälisen rikostuomioistuimen pidätysmääräykset; vaatii suojelemaan Kansainvälistä

rikostuomioistuinta, sen viranhaltijoita ja sen kanssa yhteistyötä tekeviä uhkilta ja hyökkäyksiltä ja toistaa tässä yhteydessä pyyntönsä, että komissio ottaisi kiireesti käyttöön ulkomaisen lainsäädännön vaikutukset estävän EU:n säädöksen suojellakseen Kansainvälistä rikostuomioistuinta pakotteiden seurauksilta ja mahdollistaakseen sen toiminnan jatkumisen täysin riippumattomana; kehottaa jäsenvaltioita soveltamaan tuomioistuimen yleistoimivaltaa rankaisemattomuuden torjunnassa;

60. kehottaa komissiota ja EUH:ta hyväksymään vuoden -2027 jälkeisen uuden sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan toimintasuunnitelman, jolla puututaan sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien lisätuen tarpeeseen ja erityisesti sukupuolistuneeseen väkivaltaan ja huomioidaan sukupuolisensitiivisen lähestymistavan tarve humanitaarisessa avussa;

61. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita ehdottamaan sukupuoleen perustuvan erottelun lisäämistä rikokseksi ihmisyyttä vastaan, jotta tähän rikokseen syyllistyneet tahot saadaan vastuuseen; kehottaa antamaan vahvan tuen sukupuoleen perustuvan erottelun määrittelylle sellaisena kuin YK:n työryhmä naisten ja tyttöjen syrjintää vastaan on sitä ehdottanut;

62. kehottaa suojelemaan siviilejä kaikkina aikoina aseellisissa selkkauksissa ja perustamaan humanitaarisia käytäviä aina kun se on tarpeen, jotta siviilit voivat paeta konflikteja, ja tuomitsee ankarasti kaikki siviileihin kohdistuvat hyökkäykset; pyytää tehostamaan toimittajien ja ihmisoikeuksien puolustajien suojelua aseellisten selkkausten yhteydessä, koska ihmisoikeusloukkauksien dokumentoijina heihin kohdistuu aina erityisen suuri uhka; painottaa, että nälkäkuoleman ja aliravitsemuksen riski on äideillä ja lapsilla suurempi kuin muilla;

63. pyytää ottamaan vammaiset naiset ja miehet mukaan turvallisten ja esteettömien infrastruktuurien suunnitteluun aseellisten konfliktien tai luonnonkatastrofien jälkeisessä jälleenrakentamisessa;

64. kehottaa komissiota ja EUH:ta sisällyttämään vuoden 2027 jälkeiseen ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaan EU:n toimintasuunnitelmaan selvät indikaattorit ja aikataulut, jotta voidaan mitata onnistumisia, vahvistaa yhdenmukaisuutta EU:n sisäisten ja ulkoisten toimien kesken ja kytkeä paremmin yhteen toimintasuunnitelmassa ilmaistut prioriteetit ja tarkemmat vertailukohteet;

65. kehottaa komissiota ja EUH:ta osallistamaan kansalaisyhteiskunnan entistä laajemmin ja ottamaan paremmin huomioon kuulemisten tulokset kehittäessään ja toteuttaessaan ulkoista ihmisoikeuspolitiikkaansa, mukaan lukien lähimpänä toimeenpanotasoa toimivien paikallisedustajien kuuleminen;

66. kehottaa varaamaan tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen nimenomaisesti ihmisoikeus-, demokratia- ja oikeusvaltiotoimintaan osoitetut määrärahat ja sisällyttämään siihen selkeitä sukupuolten tasa-arvoa koskevia tavoitteita, joille varataan riittävästi rahoitusta, jotta demokraattisia rakenteita voidaan kehittää ja vapaat tiedotusvälineet voivat lisätä toimintaansa, myös naapurimaissa; korostaa, että EU:n talousarviota on suojattava myös ulkoisten toimien osalta, sillä sen merkittävällä vipuvaikutuksella voidaan saada nostettua ihmisoikeuksien ja demokraattisten normien noudattamisen tasoa kumppanimaissa; kannustaa siksi sisällyttämään uuteen Globaali Eurooppa -välineeseen, josta myönnetään rahoitusta EU:n ulkopuolisille kumppanimaille, täytäntöönpanokelpoisia ihmisoikeuslausekkeita ja vankkoja demokratialausekkeita; kehottaa laatimaan operatiivisen ehdollisuuskehyksen, jota sovelletaan muun muassa makrotaloudelliseen rahoitusapuun, kauppaetuuksiin ja viisumien myöntämisen helpottamiseen ja jossa on selkeät vertailukohteet ja täytäntöönpanokelpoiset oikeudelliset mekanismit vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi, myös keskeytyslausekkeet jatkuvien rikkomustapausten varalle;

67. toteaa, että EU:n tukea ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen tai kansalaisyhteiskunnan kehityksen alalla saavien EU:n ulkopuolisten maiden on perustettava riippumattomia kansallisia ihmisoikeusinstituutioita, kuten oikeusasiamiehen toimistoja, Pariisin periaatteiden mukaisesti; korostaa, että tällaisten instituutioiden olisi oltava ennakkoedellytys rahoituksen saamiselle;

68. kehottaa EU:n institutionaalisia kumppaneita etsimään uusia kanavia, joiden avulla voidaan parantaa päätöksentekoa, mukaan lukien määräenemmistöpäätökset, ja varmistamaan, että ihmisoikeudet taataan riittävissä määrin myös silloin, kun käytetään joustavampia lähestymistapoja, kuten Team Europe -lähestymistapaa;

69. pyytää vahvistamaan ihmisoikeusvuoropuheluja selkeiden vertailukohteiden ja tulosten avulla, jotta edistystä voidaan kuvata ja arvioida selkeästi jokaisen vuoropuhelukierroksen aikana; kehottaa ottamaan kansalaisyhteiskunnan toimijat järjestelmällisesti ja mielekkäästi mukaan ihmisoikeusvuoropuheluihin ja seurantatoimiin;

70. kehottaa lisäämään näiden vuoropuhelujen ja niiden tulosten näkyvyyttä esimerkiksi julkaisemalla yhteisiä lehdistötiedotteita ja toteaa, että näiden vuoropuhelujen on oltava tulossuuntautuneita tai perustuttava selkeisiin vertailukohtiin, mikä mahdollistaa tehokkaan valvonnan, muun muassa kuulemalla aitoja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä etu- ja jälkikäteen;

71. kehottaa tehostamaan yhteistyötä parlamentin kanssa vuoropuheluja edeltävien neuvotteluprosessien aikana; painottaa lisäksi, että EU:n on edelleen luotava painetta, jotta vuoropuhelut järjestettäisiin EU:n

päätoimipaikoissa; katsoo, että kansalaisyhteiskunnalla ja kansallisilla ihmisoikeusinstituutioilla olisi oltava selkeä rooli näiden tavoitteiden täytäntöönpanon edistymisen seuraamisessa;

72. kehottaa EU:ta jatkamaan eurooppalaisten ja kansainvälisten välineiden perustamista, jotta voidaan taata oikeussuojan toteutuminen ja tehokkaat oikeussuojakeinot henkilöille, joiden ihmisoikeuksia yritykset ovat toiminnallaan loukanneet; kehottaa panemaan tehokkaasti ja kattavasti täytäntöön EU:n nykyiset säännöt yritysten vastuullisesta toiminnasta työntekijöiden oikeuksien sekä ihmis- ja ympäristöoikeuksien osalta, kuten huolellisuusvelvoitteesta annetun EU:n lainsäädännön; korostaa, että on luotava EU:n politiikkoja ja mekanismeja, joilla voidaan tehokkaasti sovittaa yhteen kestävän siirtymän vaatimukset ja paikallisyhteisöjen elinkeinot; kehottaa EU:ta tukemaan ja suojelemaan paikallisyhteisöjä ja alkuperäiskansojen oikeuksia ulkopolitiikassaan;

73. kehottaa EU:ta sitoutumaan lujasti Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoon ja tehostamaan kansainvälistä ilmastoyhteistyötä; korostaa, että on tärkeä, että korkeimmalla tasolla pannaan merkille vaikutukset, joita ilmastonmuutoksella on rauhaan ja turvallisuuteen;

74. kehottaa EU:ta arvioimaan niiden välineiden tehokkuutta, joilla torjutaan EU:n vastaisia disinformaatiokampanjoita, erityisesti sellaisissa maissa, jotka saavat EU:lta merkittävää humanitaarista ja kehitysapua, sekä EU:n ehdokasmaissa; toteaa, että EU:n on ehdottomasti tuettava luotettavia tiedotusvälineitä ja -kanavia, jotka edistävät viranomaisten vastuuvelvollisuutta ja tukevat demokratiaan siirtymistä, ja painotettava samalla, että moniarvoisuuden, avoimuuden ja riippumattomuuden periaatteita on noudatettava;

75. suhtautuu myönteisesti direktiiviin, jonka tarkoituksena on suojella toimittajia ja ihmisoikeuksien puolustajia perusteettomilta oikeustoimilta ja SLAPP-kanteilta; kannustaa EU:n ulkopuolisten maiden lainsäätäjiä laatimaan tavoitteiltaan samankaltaista lainsäädäntöä osana laajempia toimia tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden edistämiseksi ja suojelemiseksi; vaatii, että hyökkäykset tiedotusvälineiden vapautta vastaan sekä tiedonsaantioikeuden jatkuva ja järjestelmällinen heikentäminen otetaan huomioon, kun EU valvoo kansainvälisten sopimusten noudattamista;

76. painottaa, että on tärkeää torjua erityisesti sukupuolittunutta disinformaatiota ja politiikassa, journalismissa ja kansalaisyhteiskunnassa aktiivisiin naisiin kohdistuvaa verkkohäirintää, joilla pyritään vaientamaan eriävät mielipiteet ja heikentämään demokraattista osallistumista sekä levittämään EU:n vastaisia narratiiveja; korostaa, että välineen olisi sisällettävä sitovia velvoitteita sukupuolikohtaisten ihmisoikeusvaikutusten ehkäisemiseksi, lieventämiseksi ja korjaamiseksi; kehottaa

toteuttamaan oikeasuhteisia ja tehokkaita vastatoimia sekä parantamaan seurantavälineitä tällaisten ilmiöiden ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja niihin reagoimiseksi, samalla kun turvataan perusoikeudet ja sananvapaus; kehottaa toteuttamaan kohdennettuja tuki- ja suojelutoimenpiteitä naispuolisten toimittajien, aktivistien ja poliitikkojen turvallisuuden varmistamiseksi verkossa ja sen ulkopuolella;

77. vaatii tukemaan akateemista vapautta, joka on avoimien ja demokraattisten yhteiskuntien keskeinen osatekijä;

78. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tunnustamaan valtion rajat ylittävät tukahduttamistoimet erityisenä uhkana ihmisoikeuksille ja perustamaan järjestelmiä ilmiön seuraamiseen, dokumentointiin ja käsittelyyn, tarjoamaan koulutusta ja resursseja lainvalvontaelimille ja varmistamaan rikoksentekijöiden saattaminen vastuuseen, myös silloin kun on kyse viranhaltijoista, EU:n ulkopuolisten maiden toimijoista ja paikallisista mahdollistajista; korostaa, että EU:n vastatoimissa tällaiset toimet olisi sisällytettävä ihmisoikeusohjeistuksiin ja kansainväliseen yhteistyöhön;

79. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkamaan ja tehostamaan tukeaan ihmisoikeuksien puolustajille ja hyväksymään asianmukaisia sääntelytakeita EU:ssa niin, että voidaan vastata valtioiden rajat ylittäviin tukahduttamistoimiin;

80. muistuttaa, että EU:n johtoasema tekoälyssä ja digitaalisessa diplomatiassa on ratkaisevan tärkeässä roolissa, kun halutaan edistää malleja, joissa varmistetaan korkeat ihmisoikeusnormit, samoin kuin EU:n merkityksen ja häiriönsietokyvyn kannalta; kehottaa EU:ta tässä yhteydessä kasvattamaan digitaalisen ja tekoälydiplomatiansa mittakaavaa, panemaan digipalvelusäädöksen[9] täytäntöön ja varmistamaan, että teknologiayritykset ja sosiaalisen median alustat noudattavat ihmisoikeusvelvoitteita ja reagoivat valtion rajat ylittäviin tukahduttamistoimiin myös niiden kohdistuessa ihmisoikeuksien puolustajiin; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita varmistamaan, että toimijat, jotka mahdollistavat digitaaliset valtioiden rajat ylittävät tukahduttamistoimet, etenkin teknologia-alan toimijat, joutuvat vastuuseen teoistaan;

81. palauttaa mieliin EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien tärkeän merkityksen vaaliprosessien riippumattomuuden ja puolueettomuuden toteutumiselle ja toteaa, että joidenkin valtioiden sekaantuminen toisten valtioiden vaaleihin on kasvussa ja siihen käytetään hybridivaikuttamisen keinoja ja myös tekoälyä; kehottaa EUH:ta ja komissiota analysoimaan ja raportoimaan parlamentille

---

9 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19. lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

niiden tekemistä aloitteista, joilla puututaan tekoälyn asettamiin haasteisiin vaaliprosesseissa; kehottaa suojelemaan kansainvälisiä vaalitarkkailijoita; pyytää huolehtimaan suositusten käyttöönoton ja täytäntöönpanon seurannasta vaalitarkkailuvaltuuskuntien EU:n ulkopuolisissa maissa suorittamien tarkkailutehtävien jälkeen ja ottamaan nämä suositukset huomioon keskeisenä tekijänä EU:n ja kyseisen EU:n ulkopuolisen maan suhteissa; korostaa parlamentin osallistumista näihin operaatioihin, jotka ovat olennainen osa sen ulkosuhteita, sekä niiden menetelmien kehittämiseen ja parantamiseen; panee merkille, että maat kieltäytyvät yhä useammin kutsumasta EU:n vaalitarkkailijoita seuraamaan vaalejaan ja pyytää EUH:lta toimia tässä asiassa; suhtautuu myönteisesti eurooppalaisen demokratiarahaston työhön ja toistaa kantansa, että sen toimintaa ja resursseja on edelleen vahvistettava; pyytää EU:lta taloudellista lisätukea vaalitarkkailuvaltuuskuntien toiminnan järjestämiseen;

82. kehottaa vahvistamaan toimia vähemmistöjen julkisen osallistumisen takaamiseksi sekä lisäämään naisten ja nuorten edustusta vaaliprosesseissa;

83. toistaa tuomitsevansa kaikenlaisen rasismin, suvaitsemattomuuden, antisemitismin, islaminvastaisuuden, kristittyjen vainon, muukalaisvihan sekä rotuun, etniseen alkuperään, kansallisuuteen, yhteiskuntaluokkaan, vammaisuuteen, kastiin, uskontoon, vakaumukseen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän; kehottaa ottamaan käyttöön tai vahvistamaan mekanismeja, joilla raportoidaan syrjivästä käyttäytymisestä, sekä huolehtimaan mahdollisuudesta käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja, jotta voidaan taata, etteivät tällaisiin toimiin osallistuvat selviä rangaistuksetta;

84. pitää valitettavana, että vaikka kristinusko on edelleen maailman vainotuin uskonto ja vainon kohteeksi on joutunut yli 380 miljoonaa ihmistä, EU ei ole nimittänyt kristinuskonvastaisuuden torjunnasta vastaavaa koordinaattoria, vaikka tällainen koordinaattori on nimitetty torjumaan muslimivihaa;

85. toistaa pyyntönsä neuvostolle hyväksyä kunnianhimoinen mandaatti, jonka avulla EU voi mahdollisimman pian osallistua käynnissä oleviin neuvotteluihin oikeudellisesti sitovan YK:n välineen perustamisesta sitä varten, että yritykset voidaan saattaa vastuuseen ihmisoikeusloukkauksistaan; kehottaa EU:ta varmistamaan, että EU:n ja kansallisen tason lainsäädäntö ovat yhdenmukaiset kansainvälisten ihmisoikeusnormien kanssa ja vahvistamaan yhteistyötä muiden alueiden ja maailmanlaajuisten järjestöjen kanssa;

86. kehottaa panemaan järjestelmällisesti täytäntöön ihmisoikeuksia koskevat ennakko- ja jälkiarvioinnit ja sisällyttämään EU:n ja EU:n ulkopuolisten maiden välisiin sopimuksiin selkeät ja täytäntöönpanokelpoiset ihmisoikeuslausekkeet sekä laatimaan

niiden tueksi selvät vertailukohteet ja menettelyt, joita on noudatettava, jos oikeuksia loukataan; kehottaa komissiota ja EUH:ta varmistamaan, että olemassa olevien kansainvälisten sopimusten ihmisoikeuslausekkeiden toteutumista seurataan aktiivisesti ja että niiden täytäntöönpanosta huolehditaan tehokkaasti käyttäen yhtenä keinona sopimusten soveltamisen keskeyttämistä, sekä parantamaan täytäntöönpanoa koskeviin näkökohtiin ja päätöksiin liittyvää yhteydenpitoaan parlamentin kanssa; toistaa kantansa, että EU:n olisi reagoitava nopeasti ja päättäväisesti, jos sen kumppanimaat, myös GSP+-järjestelmässä mukana olevat maat, rikkovat jatkuvasti ihmisoikeuslausekkeita, ja muun muassa keskeytettävä kyseisten sopimusten soveltaminen, jos muut vaihtoehdot osoittautuvat tehottomiksi;

87. kehottaa perustamaan valitustenkäsittelyportaalin EU:n kauppapoliittisten ja rahoitusvälineiden puitteissa, mahdollisesti mukauttamalla komission keskitetyn asiointipisteen tehtäviä niin, että sen kautta voisi jättää valituksia ihmisoikeuslausekkeiden noudattamatta jättämisestä; korostaa, että portaalin olisi oltava saavutettava, kansalaisystävällinen ja avoin ja myös EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten käytettävissä;

88. kannustaa seuraamaan ja arvioimaan huolellisesti EU:n edustustojen valmiuksia, jotta voidaan varmistaa, että niillä kaikilla on nimetty yhteyspiste ihmisoikeusloukkauksia koskevia tapauksia varten ja riittävät resurssit tehokkaan ja oikea-aikaisen toiminnan mahdollistamiseksi; suosittaa myös antamaan EU:n edustustojen henkilöstölle säännöllisesti koulutusta olemassa olevista EU:n suuntaviivoista, jotka liittyvät erityisiin ihmisoikeuskysymyksiin; vaatii jäsenvaltioiden suurlähetystöjä pitämään ahkerammin esillä ihmisoikeuksien puolustamista ja edistämistä kolmansissa maissa ja tukemaan aktiivisesti EU:n edustustojen roolia;

89. korostaa, että monilla alueilla maailmassa mikro- ja pk-yritykset vauhdittavat usein paikallisyhteisöjen taloutta ja että yhä useammin niiden johdossa on nainen; painottaa, että mikro- ja pk-yritysten osuus yrityksistä on 90 prosenttia, työllisyydestä 60–70 prosenttia ja BKT:stä 50 prosenttia maailmanlaajuisesti; korostaa mikro- ja pk-yritysten merkitystä Agenda 2030 -toimintaohjelman edistämisessä ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, erityisesti köyhyyden poistamista ja ihmisarvoisia työoloja kaikille koskevien tavoitteiden saavuttamisessa;

90. toistaa pyyntönsä, että korruptionvastainen työ asetettaisiin etusijalle, koska korruptio mahdollistaa hyökkäykset ihmisoikeuksia ja demokratiaa vastaan; kehottaa neuvostoa vihdoin hyväksymään korruptionvastaisen pakotejärjestelmän, joka on jo kauan ollut parlamentille ensisijaisen tärkeä;

91. kehottaa EU:ta tehostamaan diplomaattista yhteistyötä sellaisten maiden kanssa, joissa edelleen pannaan täytäntöön

kuolemanrangaistuksia, vaikka kuolemanrangaistus on ristiriidassa oikeuden elämään ja kidutuksen kiellon kanssa, ja kannustaa vuoropuheluun ja yhteistyöhön ihmisoikeuskysymyksissä ja pyrkii tukemaan sellaisia oikeusjärjestelmäuudistuksia, jotka voivat edistää kuolemanrangaistuksesta luopumista;

92. kehottaa EU:ta päivittämään kidutuksen vastaisen asetuksen[10] soveltamisalaa niin, että siinä otetaan huomioon muutokset kansainvälisillä turvallisuuslaitteiden markkinoilla ja lainvalvontavälineiden käytössä ja väärinkäytössä sekä uudet haasteet, erityisesti kidutus muuten kuin pidätyksen yhteydessä ja pahoinpitelyt rauhanomaisten mielenosoitusten tukahduttamisen aikana; kehottaa EU:ta edistämään sotavankien kohtelusta tehdyn Geneven yleissopimuksen noudattamista;

93. kehottaa vahvistamaan EU:n aloitteita ihmiskaupan torjumiseksi ja keskittymään niissä varhaiseen tunnistamiseen, uhrilähtöiseen suojeluun (myös lasten suojeluun) ja verkostojen taloudelliseen häirintään;

94. korostaa, että EU:n ihmisoikeuksien puolustajia koskevien suuntaviivojen valjastamiseksi käyttöön kokonaisuudessaan tarvitaan perusteellista täytäntöönpanoa sekä laajamittaista uudelleentarkastelua, jotta voidaan vastata yhä kehittyneempiin tapoihin vainota ja häiritä ihmisoikeuksien puolustajia, mukaan lukien digitaaliset uhkat ja valtioiden rajat ylittävät tukahduttamistoimet;

95. kehottaa laajentamaan EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän (EU:n Magnitski-laki) käyttöä niin, että on mahdollista määrätä pakotteita sellaisille henkilöille, jotka vainoavat tai häiritsevät ihmisoikeuksien puolustajia, mukaan lukien ympäristö- ja maaoikeuksien puolustajat;

°

° °

96. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle / komission varapuheenjohtajalle, ihmisoikeuksista vastaavalle Euroopan unionin erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvostolle, Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille, Yhdistyneiden kansakuntien

---

10 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/125, annettu 16. tammikuuta 2019, tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen (EUVL L 30, 31.1.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/125/oj).

yleiskokouksen 80. istunnon puheenjohtajalle, YK:n ihmisoikeusneuvoston puheenjohtajalle, YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle ja Euroopan unionin edustustojen päälliköille.